

# VILJANDI MUUSEUM 2003

## Muuseumi veebilehtede kasutusest

*Herki Helves, muuseumi infotehnoloog*

2003. aasta mais valmis muuseumi uus *OK Interactive* sisuhaldussüsteemil *Pyramid* põhinev koduleht. Uuel süsteemil on senisest oluliselt erinev ja rangem kasutusstatistika arvestus. Seetõttu pole varasemate aastate vastavate andmetega võrdlemine otseselt võimalik.

Kodulehe külastatavus oli 2003. aastal üsna ühtlane, alanedes märgatavalt vaid augustis. Kuu keskmine kasutajate arv oli poole tuhande ringis ja vaadati kokku enam kui kolm tuhat lehte (ekraanipilti).

Peatükkidest on kõige enam huvi pakkunud "Näitus", põhiliselt ajutine näitus – püsinäituse tutvustuse vaatajate arv on sellest kolm korda väiksem. Püsinäituse teemadest tõusevad külastatavuselt esile "Rekordhaug" ja "Lõhavere linnus". Ajutise näituse teabe vaatajatest viiendik huvitub lisaks näitustele ka näituste kavade ja toimunud näituste loendist. Toimunud näituste tutvustustest on selgelt populaarseim "Viljandimaa muistsed aardeleid".

Külastatavuselt järgneb peatükk "Kogud", mille hulgast loetakse põhiliselt etnograafia-, foto- ning arhiivkogu tutvustust.

Kogudega võistleb külastajate arvult ametliku teabe osa. Kõige enam kasutatakse jaotust: muuseumi töötajad ja vastuvõtuajad, ning sellest poole vähem tuntakse uudishimu muuseumi palgamäärade vastu. Sellest omakorda poole väiksem on huvi muuseumi teenuste ja eelarve suhtes.

Lugemisvara peatükis on põhiliselt loetud museoloogia aluste kursuse tutvustust, järgneb õpilaste kodu-uurimistöede nimistu.

"Muuseumi aastaraamatu" peatüki menust annab põhilise osa 1998. aastal ilmunud Liivimaa 1599. aasta revisjoni tõlge. Teiste artiklite hulgas on enam külastajaid leidnud Viljandimaa rahvarõivaste käsitlused ja arhitektuur.

Peatükis "Teised kohad" on tähelepanu pööratud Viljandimaa muuseumide nimistule, sellest võrdselt ca poole vähem tuntakse huvi Vana veetorni, Kondase Keskuse ja Viljandi Käsitöökoja vastu.

Inglisekeelses osas leidsid enam kasutamist näituste ja ajaloo osa. Neist ligi kolm korda vähem huvitas külastajat viidete ja aastaraamatu

alajaotus.

Kodulehel otsitud fraasidest on esikohal 12 korraga “galerii”. Järgnevad: 10 “töötajad”; 9 “castle”; 8 “ajalugu”, “fotod”, “Riet”. Päringud on enamasti unikaalsed. Otsitakse peamiselt isikute, objektide ja tee-  
made nimesid.

Külastajate arvutite domeenidest on esikohal Viljandi matti.ee. Võrdselt on kasutajaid Viljandi Kultuuriakadeemia ja Tartu Ülikooli arvutivõrgust. Neile järgneb Viljandi Linnaraamatukogu alamdo-  
meen. Suur osa külastajaid asub mõistagi Elioni suures võrgus.

### **Töötajad seisuga 31. 12. 2003**

Jaak Pihlak – direktor

Ain Vislapuu – teadusdirektor

Anne Jänes – peavarahoidja

Tiina Jürgen – vanemteadur, etnoloog

Tiina Parre – vanemteadur (foto- ja looduskogu)

Heli Grosberg – vanemteadur (arhiivikogu ja giiditeenindus)

Herki Helves – vanemteadur, konservaator, IT-spetsialist

Inga Ronk – vanemteadur (raamatukogu)

Ebe-Triin Arros – teadur (raamatukogu)

Meelis Luhomaa (kuni 31.07.03) – näitusekorraldaja

Tiina Kütt – raamatupidaja, sekretär

Lea Maling – lugemissaali teenindaja, koristaja

Evi Sarapson – kassapidaja-järelevaataja

Maie Teng – järelevaataja

Helle Kimmel – järelevaataja

Edith Henn – järelevaataja

Kalle Jaaniste – järelevaataja filiaalis

Eduard Melts (kuni 1.11.03)/Vello Kilusk – majahoidja

## Muuseumikogu

Juurdekasv alakogude kaupa võrdluses 2002. aastaga

<i>Alakogu</i>	<i>2002. a</i>	<i>2003. a</i>
Ajalugu	2	182
Etnograafia	0	28
Arheoloogia	1882	6065
Raamatukogu	170	301
Arhiiv	1690	647
Kunst	1	75
Fotod	214	40
Numismaatika-2	0	41

## Näitused

*Venera Malinovskaja mälestusnäitus.* 9. jaanuarist – 9. veebruarini

*Ani Liffländeri vaibad.* 12. veebruarist – 2. märtsini

*Kalju Suure fotod.* 5. märtsist – 6. aprillini

*Maie Tengi käsitöö.* 9. aprill – 27. aprill

*Märsid, paunad...* Viljandi Maagümnaasiumi õpilaste käsitööd.  
30. aprillist – 25. maini

*Viljandimaa muistsed aardeleiud.* Ajaloo Instituudi ja Viljandi  
Muuseumi koostöönäitus. 28. maist – 15. juunini

*Viljandi kunstis.* Maalinäitus. 18. juunist – 20. juulini

*Muhu nipid.* Käsitöönäitus. 23. juulist – 25. septembrini

*Maarjamaa tagasitulek.* Eesti Ajaloomuuseumi näitus. 1. oktoobrist  
– 7. novembrini

*Lähi- ja kaugvaated.* Viljandi Maagümnaasiumi kunstistuudio  
näitus. 12. novembrist – 15. detsembrini

*Rõõmud lumel ja jääl.* Muuseumi fondinäitus. 15. detsembrist –  
31. detsembrini

## Külastajad

Viljandi Muuseumi väljapanekud asusid neljas hoones – Muuseumi Näitusemajas, Vanas Veetornis, Mart Saare Majamuuseumis ja Kondase Keskuses. Viimane neist avati 2003. aastal Viljandi Muuseumi kogudes olevate naivistide Paul Kondase ja Joann Sõstra kollektsioonide põhjal. Üldkokkuvõttes on kõigi väljapanekute külastatavus tõusnud 16 497-lt 17 972-le.

## Raamatukogu

Muuseumi raamatukogu ja lugemissaal leidsid 2003. aastal aktiivset kasutamist. Kokku tehti 4420 laenutust, külastajaid oli 820, sh ka uurijad.

## Suuremad üritused ja projektid

28. mail pidas Viljandi Muuseum oma 125. asutamise aastapäeva. Toimus pidulik vastuvõtt ja 2002. a aastaraamatu esitlus. Sündmuse tähistamiseks korraldati koos Ajaloo Instituudiga näitus "Viljandimaa muistsed aardeleid".

Seoses Viljandi hansapäevadega korraldati 31. mail koostöös linnavalitsusega ajalookonverents, kus esinesid ettekannetega Heiki Valk, Kaur Altoa, Arvi Haak ja Liis Allik.

5.–6. juunil toimus muuseumis koostöös dr Magnus Mörneriga ajaloopäev Tartu–Viljandi–Pärnu veetee teemadel.

9.–10. juunini toimus Viljandi Jakobsoni Gümnaasiumi praktika muuseumi etnograafia-, arhiivi-, foto- ja looduskogu põhjal.

Novembris-detsembris viidi läbi Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilastele kursus "Muuseumitöö alused".

Detsembris toimusid koostöös Viljandi Kultuuriakadeemiaga jõuluetendused.

2003. aastal toimus kaks väikemuuseumide õppepäeva:

21. juunil viidi läbi ekskursioon Tartu Linnamuuseumisse ja Eesti Spordimuuseumisse.

28. oktoobril toimus Viljandi Muuseumis loeng Viljandimaa arheoloogilisest leiumaterjalist (A. Haak) ja tutvumine Suure-Jaanis asuva Heliloojate Kappide Muuseumiga ning selle 30. aastapäeva tähistamine.

## Väikemuuseumid Viljandimaal

*Anne Jänes*, muuseumi peavarahoidja

Viljandi maakonnas on 15 väikemuuseumi, lisaks neile teeb Viljandi Muuseum koostööd ajaloolisel Viljandimaal asuvate Põltsamaa Muuseumi ja Helme Koduloomuuseumiga. Siinne muuseumipilt on väga mitmekesine – on kohalikke regionaal- ja spetsialiseeritud muuseume ning erakollektsioone. Enamikus neist on üks töötaja, kes täi-

dab kõigi vajaminevate ametite kohustusi – ta on muuseumi juhataja, varahoidja, giid, pedagoog. Suuremates muuseumides võib olla kaks töötajat – juhataja ja varahoidja.

Väikemuuseumide kogud sisaldavad peamiselt kohalikku ajalugu käsitlevaid materjale, valdavalt on need kollektsioonid püsiekspositsioonis ka eksponeeritud. Seda eelkõige sellepärast, et tihtipeale fondiruumid esemete säilitamiseks puuduvad või on väga halvas seisukorras. Väikemuuseumides korraldatakse ka näitusi ja üritusi ning need on muutunud omamoodi antud paikkonna kultuurikeskusteks. Alljärgnevalt on ära toodud Viljandimaa väikemuuseumide lühikirjeldused.

**Mõisaküla Muuseum** rajati 1970. aastal ning põhilise töö esemete kogumisel tegi ära rajaja Valter Ilison. Muuseumi asutamise algul koguti raudteeteemalisi esemeid, raudteelaste vormiriideid ning erinevaid raudteel kasutatud tööriistu. Samuti leidis siin algusaegadest raudteerööpa tükke, raudteetehase vile ja arvukalt raudteetehaste silte erinevates tehastes ehitatud vedurikatel ja vagunitel. Kuna Mõisaküla raudteetehases valmistati vedurikatlaid, siis on kogus ka katelsepa tööriistu. Lisaks on mitmesuguseid raudteeveeremite mudeleid. Märkimisväärse osa kogust moodustavad nn “sohitööd” – erinevad potid, pannid, tuhatoosid, kannud, küünlajalad, kujukesed, mis valmistati Mõisaküla raudteetehases ettevõtte materjalist ning müüdi hiljem maha.

Arvukas on ka kellade kollektsioon. Mööblikogus on unikaalsed Abja mõisa toolid, Jaan Sihveri kirjutuslaud ja Kuiv-Saapa talust pärit maalikutega kapp. Maalikogus on kohaliku kunstniku Elmar Ester'i tööd, üks maal Konstantin Süvalolt ja paar naivistlikku tööd, mille autorit pole teada. On ka näidiseid kunagiste kohalike ettevõtete Talleksi ja Linavabriku toodangust. Palju on kirjalikke ja fotomaterjale koolielu kohta. Väärtuslikemateks esemeteks võib lugeda Mõisakülást sirgunud raskekaalu tõstja Arnold Luhaääre olümpiamedaleid – Amsterdamist aastal 1928 hõbemedal ja Berliinist 1936 pronksmedal.

Põhiosa kogust moodustavad Valter Ilisoni poolt kogutud esemed, millest enamik on pärit Mõisaküla kodudest. Tänapäevaks võib Mõisaküla Muuseumist leida 6 000 museali. Siin tegutseb ka laste muuseumiring.

2003. aastal külastas muuseumi 840 külastajat.

1996. a loodi Põltsamaa Huvikooli juurde muuseumitöötaja ametikoht ning seal hakati eksponeerima ka osaliselt praeguseid muuseumieksponaate. **Põltsamaa Muuseum** ise asutati 1997. aastal. Suure panuse muuseumi loomisel andis Heino Joost. 1999. aastal läks muuseumi alluvusse ka Põltsamaa Turismiinfopunkt.

Siinses muuseumikogus on 8 096 museaali. Fotokogu sisaldab fotosid Põltsamaa lossist ja asulast. Suurem osa fotosid on muuseumile annetanud Mauno Liiv ja Jüri Pärna. Etnograafilised esemed on annetanud Heino Joost, Jüri Pärna ja Evald Põldmaa.

Muuseumitöötajad ise peavad olulisemateks museaalideks keskaegse kiriku nurgakonsooli, Põltsamaa lossist pärit ahjupotte, stukkdekoori fragmente ja Põltsamaa portselani kilde.

Lossiõue väljakaevamise leiud asuvad Tartu Ülikooli arheoloogia kabinetis.

2003. aastal toimus muuseumis 4 näitust, valmis kaart "Ajalooline Põltsamaa", valmimas on brošüür Põltsamaa ajaloo olulisematest momentidest, seekord 5 keeles.

2003. aasta jooksul on Põltsamaa Muuseumi külastanud 9 254 külastajat.

**Helme Koduloomuuseumis** on arvel 4 506 museaali. Muuseum on asutatud 1972. aastal. Esimesed eksponaadid on kogutud 1971. aastal. Esimene museaal, mis arvele võeti, on Kirikukülast Pärnoja talust saadud kohviveski. Aastatel 1971 kuni 1979 koguti 2/3 muuseumi praegusest varast. Kogumistöö hoogustus 1979. aasta teisel poolel, kui muuseum sai ruumid Helme Maarja kiriku pastoraadis. Kõige vanem dateeritud eksponaat on puust vaskse päraga margapuu. Muuseumikogus olevad esemed, fotod, raamatud, dokumendid on annetatud. Suuremad annetajad Andres Eichenbaum, Ludmilla Unt, Elmar Käsper, Karl Käsper. Muuseumitöötajad peavad kultuurilooliselt tähtsaks kogutud trükiseid. Omapärane museaal on talus kasutusel olnud *Husqvarna* jäätisemasin. Muuseumi külastas 2003. aastal 1 632 inimest.

**Olustvere Muuseum** on asutatud 1960. aastal õpetajate Ilmar Jõesoo ja Ilmar Juuraku poolt. Muuseumikogu suurus on 3 930 säilikut ja 6 000 raamatut. Olustvere muuseumi eksponaatide hulgas on ka 1978.–1987. aasta arheoloogilistelt kaevamistelt pärinevaid leide

ja alates Eesti Aleksandrikooli asutamisest pärinevaid kooli ajalugu käsitlevaid materjale. Lindude, loomade, topiste ja kalakaavikute kollektsioon, mille on valmistanud kooli vilistlane Ilmar Tilk, sisaldab umbes 170 topist ja 500 putukate liiki. Siin asub ka puuhobuste kollektsioon (60 eset), mis on valmistatud kooli vilistlase Voldemar Luhti poolt. Olustvere muuseumis asub ka hr Venele kuulunud mööbli kollektsioon. Olustvere muuseum korraldas eelmisel aastal 2 näitust oma kogudest ja 2 välisnäitust. 2003. aastal oli siin 4 470 külastajat.

**Johann Köleri Kodukoht-muuseum** on asutatud 1996. aastal. Omanik on Linda Köler. Kogud kajastavad Johann Köleriga seonduvat materjali – nt lauluraamat 1793. aastast, millest on J. Köler lugema ja kirjutama õppinud, Köleri piip, foto tema matusest Suure-Jaanis ja matuste laululeht. Etnograafilistest esemetest on siin Köleri kodukoha olme- ja tööriistad.

Taastamisel on ka 19. sajandi teisest poolest pärinev taluhoonestik. Talu juurde kuuluvad ka lõkke- ja telkimisplatsid koos kiikedega, siit viib matkarada Soomaa rahvusparki. Kahel viimasel aastal on toimunud muuseumihoovis Kildu kooli joonistamistunnid ja Viljandi Kunstiakadeemia maalilaagrid.

2003. a külastas Johann Köleri Kodukoht-muuseumi ligi 1 000 inimest.

**Heimtali Koduloomuuseum** avati 1987. aastal. Asutamise juures seisid Johannes Kokk ja Harri Raudkivi. 1992. aastast on muuseumi omanik Anu Raud. Muuseum avati uuesti 1996. aastal. Kogud sisaldavad kohaliku koolieluga seotud materjale, dokumente, materjale kohaliku kultuuritegelaste kohta ning lähiümbrusest pärit tööriistu. Rikkalik on ka rahvusliku tekstiili kogu – lastekuub Halliste Taukla talust, mulgi võõdekogu jpm. Dokumentide kogu sisaldab muuhulgas ka Johannes Vares Barbaruse kirjavahetust ja fotosid. Huvitavad on ka Märt Raua albumid põlevkivitööstusest. Märkimisväärne on mulgi- ja rahvakunsti-, kodu-, kultuuri- ja kunstiaineeline raamatukogu.

Kogude täienemisel on suuresti kaasa aidanud Harri Raudkivi, Johannes Kokk, Imbi-Sirje Torm jt. Suurem osa tekstiilifondist on aga kogutud Anu Raua poolt. Olulise osa muuseumitegevusest hõlmab pedagoogiline töö – siin toimuvad Raudna kooli ajalootunnid, esimeste klasside õpilastele korraldatakse 1. septembril piima-leivapäevi, mais

aga Pärsti valla parimatele õpilaste vastuvõtt. Heimtali Muuseum on ka Eesti Kunstiakadeemia üliõpilaste rahvakunsti praktikabaasiks. Iga-aastaseks on saanud kevadel muuseumihoovis toimuv käsitöölaat ja rahvapidu. Eesmärk on propageerida kodukootut, isetehtut.

2003. aastal külastas muuseumi 6 265 külastajat.

**August Kitzbergi Tubamuuseum** kasvas välja kooli metoodikakabinest. Muuseum asutati 1983. aastal, esimesed materjalid olid pärit Teatri- ja Muusikamuuseumist ning Kirjandusmuuseumist. Põhiliselt olid need koopiad dokumentidest ja fotodest ning kirjanik August Kitzbergi loomingust. 1998. aastast on omanik Asta Jaaksoo. August Kitzbergi 142. sünniaastapäevaks valmis vallakirjutaja tuba, kus on eksponeeritud toolid Pöögle mõisast, kirjutuslaud, harmoonium, kirjanduslooga seotud trükised ja kohalike kunstnike Enn Alliku ja Juta Räägeli maalid. Kogud on kujunenud kohalike elanike annetustest. Silmapaistvad annetajad on Rene Kaidla ja Irma Loorberg. Kogus on 69 museaali. Muuseumis korraldatakse näitusi ja õppepäevi giididele. Oluline muuseumitegevus on pedagoogiline töö. Koostatud on matkaradasid looduslikult kaunites paikades, kus kivi või puu tähistab mõnda muistelugu. Kõigist üritustest on tehtud videofilmid, mida hiljem ka läbi vaadatakse, meenutades tehtut. 2003. aasta suvel toimusid siin Ugala etendused – A. Kitzbergi “Neetud talu”.

Muuseumi külastas 2 000 inimest.

Karksi-Nuias asuv **Memme-Taadi Kamber** on asutatud 1985. aastal klubi Hõbeniit algatusel tutvustamaks noorematele põlvkondadele endisaegset eluolu. Ekspositsioon vahetub vastavalt kalendritähtpäevadele.

Omavalmistatud rahvarõivas memmed-taadid panevad käsitööriistad tööle ning näitavad mitmesuguseid töövõtteid villa kraasimisest kangakudumiseni. Tutvustatakse ka vanu tantse.

Kogus on valdav osa etnograafilisi esemeid, on ka mõned dokumendid ja raamatud.

Memme-Taadi Kambril oli 482 külastajat.

**Heliloojate Kappide Majamuuseum** on asutatud 1973. aastal ning asub Kappide perekonnale kuuluvas majas Suure-Jaanis. Algselt oli see Viljandi Muuseumi filiaal, alates 1996. aastast on omanikuks Suure-



Jaani linn. Kogudes on 350 museaali. 1 248 museaali (fotod, raamatud) on deponeeritud Viljandi Muuseumi, kuna Heliloojate Kappide muuseumil puuduvad fondihoidlad. Kogus on Joosep Kapi, Hans Kapi, Artur Kapi ja Villem Kapi elu ja loominguga seotud dokumendid, raamatud, heliplaadid ning ajaloolised esemed. 348 museaali on teaduslikult kirjeldatud.

Muuseumi ruumides toimuvad muusikapäevad, salongiõhtud, Suure-Jaani Gümnaasiumi luule ja kirjandustunnid. Heliloojate Kappide Muuseumil oli 750 külastajat.

**Mulgi Külamuuseum asub Kosksilla Algkoolis.** 1974. aastal alustati kogumistööd, 1977.–1992. aastal muuseumitegevus ajutiselt seiskus. 1992. aastal alustati kogude korrastamisega ja külastajatele avati ekspositsioon 1993. aastal. Kogud suurusega 504 eksponaati kajastavad Uue-Kariste valla Mulgi küla ajalugu. Kogutud on etnograafilisi esemeid ja Kosksilla kooli ajaloo seotud materjale.

Püsiekspositsioon on tänasel päeval kahes ruumis – koolimajas asub püsinäitus “Köök” ja vanas aidas on väljas põllutööriistad. Üritused ja näitused toimuvad Kosksilla kooli algatusel. Muuseumil oli 370 külastajat.

**Viljandi Maagümnaasiumi Muuseum** on asutatud 1993.a. Kogud kajastavad kooli ajalugu. Ülekaalus on dokumendid, fotod, ajalehed, õpikud, märgid, vimplid. Olulisel kohal on ka õpetaja Julius Mageri loodusfotod, õpilaste kunstitööd. Korraldatakse näitusi, mille külastajateks on peamiselt kooliõpilased.

Viljandimaal on ka muuseumina tegutsevaid erakollektsioone. Üks neist on **Kommunistituba Viha ja Viisnurk**, mille omanikuks on Helir-Valdor Seeder, kes alustas kogumistööd 1997. aastal. Eesmärgiks on koguda nõukogude inimese ja tema elukeskkonnaga seotud esemeid. Omanik tegeleb esemete kogumise ja säilitamisega. Aktiivselt tegutseb kultuurielu korraldamisel ja museaalide kogumisel ka **Õisu Mõisa Sepikoda**, mille omanikuks on Urmas Tuuleveski.

Enamik eespool kirjeldatud väikemuuseume on tekkinud erainitsiatiivil, esialgu n-ö hobikorras. Väikemuuseumide valdkonnad on erine-

va temaatikaga, kas siis vastavalt mõne asutuse spetsiifikale välja kujunenud (raudtee, koolid, kultuuriasutused) või erasisiku hobist lähtuvalt. Väikemuuseumide tegevustesse on põimunud ka muud põnevat, mis teeb need kohad atraktiivsemaks ja tasuvamaks – nii on väikemuuseumidel kohtadel peale museaalide säilitamise ka kohaliku turismi ja kultuuriga tegelemise funktsioonid.

**Väikemuuseumide õppepäevi** korraldab Viljandi Muuseum alates 1997. aastast. Eesmärgiks on saada informatsiooni väikemuuseumide tegevuse ja probleemide kohta ning tugevdada koostööd maakonnamuuseumi ja väikemuuseumide vahel. Õppepäevad on kujunenud traditsioonilisteks, kaks korda aastas toimuvateks teabepäevadeks. Esimesel aastal toimusid õppepäevad Viljandi Muuseumis. Tutvuti muuseumi tööga ning töötajatega. Külalisena osales avaüritusel ka tollane Kultuuriministeriumi muuseumiõunik Ülle Reimets.

Teabepäevi on korraldatud ka kohapeal – Põltsamaa Kihelkonnamuuseumis, Heimtali Koduloomuuseumis, Helme Kihelkonnamuuseumis, Olustvere Muuseumis, J. Köleri Muuseumis, Mulgi Külamuuseumis, Mõisaküla Muuseumis. Õppepäevade käigus on külastatud kõiki 11 traditsioonilist Viljandi endisaegset kihelkonda.

Loengute temaatika valikul on arvestatud osavõtjate ettepanekuid. Ettekanded on toimunud alljärgnevatel teemadel: muuseumivarade säilitamine ning hoidmine, trükiste hooldus ja pispiparandus, fotode säilitamine ja hoidmine, ülevaade Münchenis toimunud MUTEK'97 messist; Eesti Rahva Muuseumi kogemustest ekspositsiooni tegemisel, rahvarõivaste muutmisest ajas, ekspositsioonist väikemuuseumis, tutvumine hr Vene mööblikollektsiooniga, muuseumipedagoogikast ja sellealast kogemusest Harjumaa Muuseumis, metallist esemete määramisest, juhised nende fondidesse võtmisel, numismaatika alused, Viljandimaa arheoloogiline materjal.

Lektoriteks on olnud vastava eriala spetsialistid erinevatest Eesti muuseumidest: Merike Lang Vabaõhumuuseumist, Kristjan Raba ning Lea Raihman Eesti Rahva Muuseumist, Heli Nurger Harjumaa Muuseumist, Ivar Leimus Eesti Ajaloomuuseumist. Samuti on käinud loenguid pidamas ennistusköja Kanut peaspetsialistid Heige Peets ja Lea Sillart ning Akadeemia Raamatukogu restaureerimisosakonna juhataja Tiiu Pukk, Tartu Ülikooli Arheoloogiakabineti teadur Arvi

Haak, Eesti Kunstnike Liidust Leila Pärtelpoeg ja Tõnu Lauk.

Külalislektorite kõrval on ettekandeid teinud ka Viljandi Muuseumi teadustöötajad: teadusdirektor Ain Vislapuu, etnoloog Tiina Jürgen ja fotokoguhoidja Tiina Parre. Informatsiooni Eesti muuseumide hetke seisust on edastanud Viljandi Muuseumi direktor, muuseuminõukogu liige Jaak Pihlak.

Teabepäeva rahalised kulud (lektori tasud, transport jms) on võimaluste piires katnud Viljandi Muuseum oma eelarvest.

Alates 2002. aastast asendati kevadised kokkusaamised väljasõitudega. Sama aasta mais toimus õppekursioon Võrumaale, külastati Mõniste muuseumi ja Metsavenna talu. 2003. aastal tutvuti Eesti Spordimuuseumi ja Tartu Linnamuuseumiga. Traditsiooniks on saanud ka iga-aastased jõulupeod Anu Raua juures Heimtali Koduloomuuseumis.

Tiheda koostöö tulemusena on paranenud väikemuuseumide nõustamine muuseumitööd puudutavates küsimustes. Õppepäevade käigus on Viljandi Muuseum kujunenud oluliseks osaks maakonna väikemuuseumide metoodilisel juhendamisel.

Kuna väikemuuseumidel on oma kindel roll ja koht kohaliku kultuuripärandi säilitamisel ja tutvustamisel, jätkub ka tulevikus koostöö ja kogemuste vahetamine Viljandi Muuseumi poolt korraldatud õppepäevadel.

**Viljandi linna ja Viljandimaa kihelkondade  
muuseumid ja erakollektsioonid  
seisuga 31. 12. 2003**

**Viljandi Muuseum**, asutatud 1878, riiklik, Kindral Laidoneri plats 10, 71020 Viljandi, direktor Jaak Pihlak, tel 433 3663, 433 3664, 433 3316, meil: info@muuseum.viljandimaa.ee, kodulehekül: www.muuseum.viljandimaa.ee.

**Mart Saare Majamuuseum**, asutatud 1965, Viljandi Muuseumi filiaal, riiklik, Hüpasaare talu, Vihi küla, 71402 Suure-Jaani vald, järelevaataja Kalle Jaaniste, tel 435 7141, info ka Viljandi Muuseumi tel 433 3316.

**Heliloojate Kappide Majamuuseum**, asutatud 1973 Viljandi Muuseumi filiaalina, munitsipaal (1996), Tallinna 30, 71502 Suure-Jaani, järelevaataja Laine Teemus, tel 437 1190, 437 1486, linnavalitsuse kontaktisik Aave Toomsalu, tel 437 1145.

**Mõisaküla Muuseum**, asutatud 1970 ametkondlikuna, munitsipaal (1992), J. Sihveri 4, 69303 Mõisaküla, juhataja Maile Kreevs, tel 436 4121, 435 5607.

**August Kitzbergi Tubamuuseum**, asutatud 1983, alates 1998 eraomanduses, Maie talu, Leeli, 69104 Karksi vald, järelevaataja Asta Jaaksoo, tel 433 1116.

**Olustvere Muuseum**, asutatud 1960, ametkondlik, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, 70401 Olustvere vald, juhataja Oskar Mölder, tel 437 4280, Olustvere TMMK sekretär tel 437 4290, faks 437 1610.

**Memme-Taadi Kamber**, asutatud 1984, munitsipaal (eksponaadid eraomanduses), Karksi-Nuia Rahvamaja, Rahumäe 2, 69102 Karksi-Nuia, kontaktisik Enna-Helle Vallas, tel 433 1137, 433 1302.

**Heimtali Koduloomuuseum**, asutatud 1988, eraomand, Raudna, Heimtali, 71102 Pärsti vald, tel 98 126, omanik Anu Raud, Kääriku talu, Pärsti vald, tel 439 8228.

**Mulgi Külamuuseum**, asutatud 1993, munitsipaal, Kosksilla Algkool, Mulgi küla, Uue-Kariste, 69504 Halliste vald, juhataja Hilja Sakk, kontaktisik Eda Niin, tel 435 9156.

**Johann Köleri Muuseum**, asutatud 1996, eraomand, Johann Köleri Muuseumi Ühing, Lubjassaare talu, Ivaski küla, 71301 Vastemõisa vald, omanik Linda Köhler, tel 435 8513.

**Viljandi Maagümnaasiumi Muuseum**, asutatud 1993, ametkondlik, Uueveski tee 1, 71004 Viljandi, juhataja Tiiu Luik, tel 434 7679.

**Kommunistituba Viha ja Viisnurk**, asutatud 1995, eraomand, Suur-Kaare 32, 71014 Viljandi, omanik Helir-Valdor Seeder, tel 434 4152.

**Väike-Männiku Talumuuseum**, Iia küla, 71211 Kõpu vald, Edu Kuill tel 51 05 314, Helgi Rattas tel 439 6642, 435 9315.

**Õisu Mõisa Sepikoda**, eraomand, omanik Urmas Tuuleveski, tel 51 18 697, meil: [urmas@viljandimaa.ee](mailto:urmas@viljandimaa.ee)

**Viljandimaa Päästeteenistuse Mustla Komando Muuseum**, asutatud 1993, eraomand, Mustla alev, Tuletõrjedepoo, omanik Aare Mikk, tel 436 6112, 436 6101

Viljandi Muuseumi tegevuspiirkonnas asuvad muuseumid

**Helme Koduloomuuseum**, asutatud 1972, omavalitsuste ühisomand, Kirikuküla küla, 68608 Helme vald, Valgamaa, juhataja Valev Elerand, varahoidja Hilma Karu, tel 767 9455, 763 3445 vallamaja tel 763 3250.

**Põltsamaa Muuseum**, asutatud 1997, omavalitsuste ühisomand, Lossi 1-b, 48103 Põltsamaa, juhataja Rutt Tänav, tel 52 93 307, i-punkti tel 775 1390, meil: [poltsamaamuuseum@hot.ee](mailto:poltsamaamuuseum@hot.ee), kodulehekülj: [www.hot.ee/poltsamaamuuseum](http://www.hot.ee/poltsamaamuuseum).

**Viljandimaa koolinoorte kodu-uurimiskonverentsile  
esitatud tööd. Viljandi Paalalinna Gümnaasium  
25. APRILL 2003**

**Märt Müüri elulugu**

Diana Kvartseheliya, Tarvastu Gümnaasium, 11. klass  
Juhendaja Anu Saluri

**Minu vanaisa Endel Saluri pere küüditamise lugu**

Maris Saluri, Tarvastu Gümnaasium, 10. klass  
Juhendaja Anu Saluri

**Noppeid nõukogudeaegsest pioneeriorganisatsioonist...**

Tõnu Põldma, Viljandi Maagümnaasium, 10. klass  
Juhendaja Riina Helinurm

**1980. aastate õpilaste hingepeegel**

Kai Peiel, Viljandi Maagümnaasium, 10. klass  
Juhendaja Tiiu Luik

**Etturist kuningaks**

Mari Piir, Viljandi Maagümnaasium, 10. klass  
Juhendaja Tiiu Luik

**Kunstiõpetus Viljandi Maagümnaasiumis**

Anne Kallas ja Kersti Eiche, Viljandi Maagümnaasium, 10. klass  
Juhendaja Tiiu Luik

**Vändra ja minu suguvõsa minevikust**

Jaanus Mägi, Holstre Põhikool, 9. klass  
Juhendaja Ivar Rütтли

**50. ja 70. aastate noorte elulaad Eesti NSV-s**

Egle Loit ja Liina Malk, C. R. Jakobsoni Gümnaasium, 9. klass  
Juhendaja Agnes Ümarik

**Viljandi Pauluse koguduse ajaloost ja tema õpetajatest**

Kadi Sassi, Valuoja Põhikool, 9. klass  
Juhendaja Leili Närska

**Lapsepõlv erinevate põlvkondade nägemuses**

Kristin Kase ja Annika Närripä, Kolga-Jaani Põhikool, 8. klass  
Juhendaja Jevgenia Kampus

**Pärnu maantee kalmistu**

Herta Võido, Viljandi Paalalinna Gümnaasium, 8. klass  
Juhendaja Igne Lembinen

**14-aastaseks saamise valuline tee (minu ja ema lapsepõlv)**

Kert Sindi, Raudna Põhikool, 7. klass  
Juhendaja Imbi-Sirje Torm

**Eesti Vabariigi algusaastail Kolga-Jaani ümbruses asunud koorejaamad ja meiereid**

Taavi Unt, Kolga-Jaani Põhikool, 7. klass  
Juhendaja Jevgenia Kampus

**Kirivere kooli õpilaste kiitmine ja karistamine 20. sajandi II poolel**

Grete Reiss ja Sandra Arus, Kirivere Põhikool, 7. klass  
Juhendaja Mare Mikolai